

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกยางพาราเพื่อทดแทนการปลูกลำไยของเกษตรกรในจังหวัดลำพูน แบ่งออกเป็น 6 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเกษตรกร

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสวนยางพาราของเกษตรกร

ส่วนที่ 3 ขั้นตอน และต้นทุนการปลูกยางพารา

ส่วนที่ 4 การจัดการสวนยางพาราในระยะเก็บเกี่ยวผลผลิต

ส่วนที่ 5 ขั้นตอน และต้นทุนการปลูกลำไย

ส่วนที่ 6 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเกษตรกร

จากการสำรวจข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเกษตรกรสวนยางพาราในจังหวัดลำพูน ซึ่งประกอบด้วย เกษตรกรอำเภอป่าซาง เกษตรกรอำเภอแม่ทา และเกษตรกรอำเภอถ้ำใหญ่ พบว่า เกษตรกรอำเภอป่าซาง มีเหตุผลในการปลูกยางพารา เริ่มจากปลูกลำไยก่อนแล้วค่าใช้จ่ายสูง แล้วมีเพื่อนปลูกยางพาราขายได้ดี จึงเดินทางไปศึกษาดูงานที่กำแพงเพชร และเชียงราย พร้อมทั้งศึกษาจากองค์กรสวนยางพาราเกี่ยวกับยางพารา และเนื่องจากตัวเองอายุมาก จึงต้องการปลูกต้นไม้ที่อายุยาว สามารถใช้ระบบน้ำเหมือนสวนผลไม้ โดยสามารถเก็บผลผลิตได้ตลอด และมีรายได้ดี จึงมีความสนใจปลูกยางพารา ในขณะที่เกษตรกรอำเภอแม่ทา มีเหตุผลในการปลูกยางพารา เนื่องจากยางพาราสามารถเก็บผลผลิตได้ตลอดทั้งปี เมื่อยางพาราเจริญเติบโตขึ้นทำให้เกิดร่มเงา อากาศไม่ร้อนและถือว่าได้ออกกำลังกายภายในตัว นอกจากนี้เกษตรกรเองอายุค่อนข้างมากแล้ว ดังนั้นจึงอยากปลูกพืชที่ไม่ต้องใช้แรงงานหนัก สามารถดูแลกันภายในครอบครัวได้ จึงเล็งเห็นว่า ยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศสามารถนำไปแปรรูปผลิตภัณฑ์ได้หลากหลายชนิด ในส่วนข้อมูลจากเกษตรกรอำเภอถ้ำใหญ่ มีเหตุผลในการปลูกยางพารา มีแนวคิดในการปลูกยางพาราเนื่องจากมีเพื่อนๆ ในกลุ่มเครือข่ายครูในจังหวัดลำพูน หลังจากเกษียณอายุมีการหันมาประกอบอาชีพเกษตรกรที่เน้นไม่ใช้แรงงานหนัก สามารถใช้แรงงานภายในครอบครัว พร้อมทั้งภาครัฐมีการส่งเสริมในการให้องค์ความรู้กับเกษตรกรที่ปลูกยางพาราเริ่มแรก ดังนั้นจึงมีความคิดปลูกยางพารา

สรุปภาพรวมข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดลำพูนทั้ง 3 ราย พบว่าแนวคิดในการปลูกยางพารา เริ่มจากการมีที่ดินเดิมที่ปลูกลำไยอยู่แล้ว แต่ผลผลิต 2 เดือน/ปี อีกทั้งมีค่าใช้จ่ายที่สูงในการบำรุงรักษา และมีราคาที่ตกต่ำเมื่อผลผลิตล้นตลาดในบางปี แต่ในการปลูกยางพาราเมื่อถึงระยะเวลาเก็บเกี่ยว สามารถเก็บผลผลิตได้ตลอดปี และยาวนานหลาย 10 ปี นอกจากนี้มีเพื่อนแนะนำในการปลูกยางพารา พร้อมทั้งได้เดินทางไปศึกษาดูงานจังหวัดกำแพงเพชร เชียงราย อีกทั้งตัวของเกษตรกรเองอยากจะปลูกต้นไม้ที่มีอายุยืนยาว สามารถเก็บผลผลิตได้ตลอดทั้งปี พร้อมทั้งภาครัฐมีการส่งเสริมในการให้องค์ความรู้กับเกษตรกรที่ต้องการปลูกยางพารา จึงนำยางพารามาปลูกลงในพื้นที่เดิมที่ปลูกลำไย ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเกษตรกรในอำเภอป่าซาง อำเภอแม่ทา และอำเภอลี่

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์	นายณรงค์ กาปัญญา	นายสมบัติ กาปัญญา	นายชาญณรงค์ คำชัย
อายุ	63 ปี	61 ปี	60 ปี
ระดับการศึกษา	ปริญญาตรี	ปริญญาตรี	ปริญญาตรี
เหตุผลที่เริ่มปลูก ยางพารา	การปลูกลำไยเดิม มีค่าใช้จ่ายสูง และพบว่า เพื่อเกษตรกรที่ปลูกยางพารามีรายได้ดี จึงมี ความสนใจ และได้เดินทางไปศึกษาดูงานที่ จังหวัดกำแพงเพชร เชียงราย พร้อมทั้งศึกษา จากองค์การสวนยางพารา ประกอบกับตนเอง มีอายุมาก จึงต้องการปลูกต้นไม้ที่มีอายุยาว สามารถใช้ระบบน้ำเหมือนสวนผลไม้ โดย สามารถเก็บผลผลิตได้ตลอด และมีรายได้ดี จึงมีความสนใจปลูกยางพารา	เนื่องจากยางพาราสามารถเก็บผลผลิตได้ตลอด ทั้งปี เมื่อยางพาราเจริญเติบโตขึ้นทำให้เกิดร่ม เงา อากาศไม่ร้อนและถือได้ว่าได้ออกกำลังกาย ภายในตัว นอกจากนี้เกษตรกรเองอายุ ค่อนข้างมากแล้ว ดังนั้นจึงอยากปลูกพืชที่ไม่ ต้องใช้แรงงานหนัก สามารถดูแลกันภายใน ครอบครัวได้ จึงเล็งเห็นว่า ยางพาราเป็นพืช เศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศสามารถนำไป แปรรูปผลิตภัณฑ์ได้หลากหลายชนิด	มีแนวคิดในการปลูกยางพาราเนื่องจากมี เพื่อนๆ ในกลุ่มเครือข่ายครูในจังหวัด ลำพูน หลังจากเกษียณอายุมีการหันมา ประกอบอาชีพเกษตรกรที่เน้นไม่ใช้ แรงงานหนัก สามารถใช้แรงงานภายใน ครอบครัว พร้อมทั้งภาครัฐมีการส่งเสริม ในการให้องค์ความรู้กับเกษตรกรที่ปลูก ยางพาราเริ่มแรก ดังนั้นจึงมีความคิดปลูก ยางพารา
แนวคิดการปลูก ยางพาราทดแทนการ ปลูกลำไย	จะนำยางพาราปลูกลงในสวนลำไยที่มีอยู่ เมื่อ ยางพารามีอายุที่เก็บน้ำยางได้จะนำต้นลำไย ออก	จะนำต้นยางพาราปลูกระหว่างแถวสวนลำไยที่ มีอยู่เดิม จากนั้นเร่งการเจริญเติบโตของต้น ยางพาราเพื่อให้สามารถเก็บน้ำยางให้เร็วขึ้น คือ ระยะเวลา 3 ปี แล้วจึงตัดต้นลำไยออกขาย เหลือ เพียงแต่ต้นยางพาราเก็บผลผลิตต่อไป	ในกลุ่มเครือข่ายครูมีการชักชวนกันปลูก ยางพาราระหว่างแถวภายในสวนลำไยที่มี อยู่เดิม เมื่อต้นยางพาราสามารถเก็บน้ำยาง ได้ จะโค่นต้นลำไยขาย แล้วจะปลูก ยางพาราลงแทนให้เต็มพื้นที่

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสวนยางพาราของเกษตรกร

จากผลการสำรวจ พบว่า เกษตรกรอำเภอป่าซาง มีพื้นที่ปลูกยางพาราก่อนเปิดกรีดยาง จำนวน 16 ไร่ จำนวนต้นยางพาราก่อนเปิดกรีดยาง 75 ต้น/ไร่ มีกรรมสิทธิ์เป็นเจ้าของทั้งหมด แหล่งเงินทุนหลัก คือ เงินทุนของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 80 แหล่งเงินทุนสนับสนุน คือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร คิดเป็นร้อยละ 20 พันธุ์ยางพาราซื้อเอง คิดเป็นร้อยละ 60 จากสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง คิดเป็นร้อยละ 40 ใช้น้ำบาดาล และบ่อน้ำตื้น เป็นหลัก เป็นพื้นที่ราบ ทั้งหมด ในส่วนของเกษตรกรอำเภอแม่ทา มีพื้นที่ปลูกยางพาราก่อนเปิดกรีดยาง จำนวน 7 ไร่ จำนวนต้นยางพาราก่อนเปิดกรีดยาง 94 ต้น/ไร่ มีกรรมสิทธิ์เป็นเจ้าของทั้งหมด แหล่งเงินทุนหลัก คือ เงินทุนของตนเอง ทั้งหมด 100 พันธุ์ยางพาราซื้อเอง คิดเป็นร้อยละ 60 จากสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง คิดเป็นร้อยละ 40 ใช้น้ำบาดาล และบ่อน้ำตื้น เป็นพื้นที่ราบทั้งหมด และเกษตรกรอำเภอลี้ มีพื้นที่ปลูกยางพาราก่อนเปิดกรีดยาง จำนวน 15 ไร่ จำนวนต้นยางพาราก่อนเปิดกรีดยาง 73 ต้น/ไร่ มีกรรมสิทธิ์เป็นเจ้าของทั้งหมด แหล่งเงินทุนหลัก คือ เงินทุนของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 70 แหล่งเงินทุนสนับสนุน คือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร คิดเป็นร้อยละ 30 พันธุ์ยางพาราซื้อเอง คิดเป็นร้อยละ 60 จากสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง คิดเป็นร้อยละ 40 ใช้น้ำตื้น เป็นพื้นที่ราบทั้งหมด ดังตารางที่ 4.2

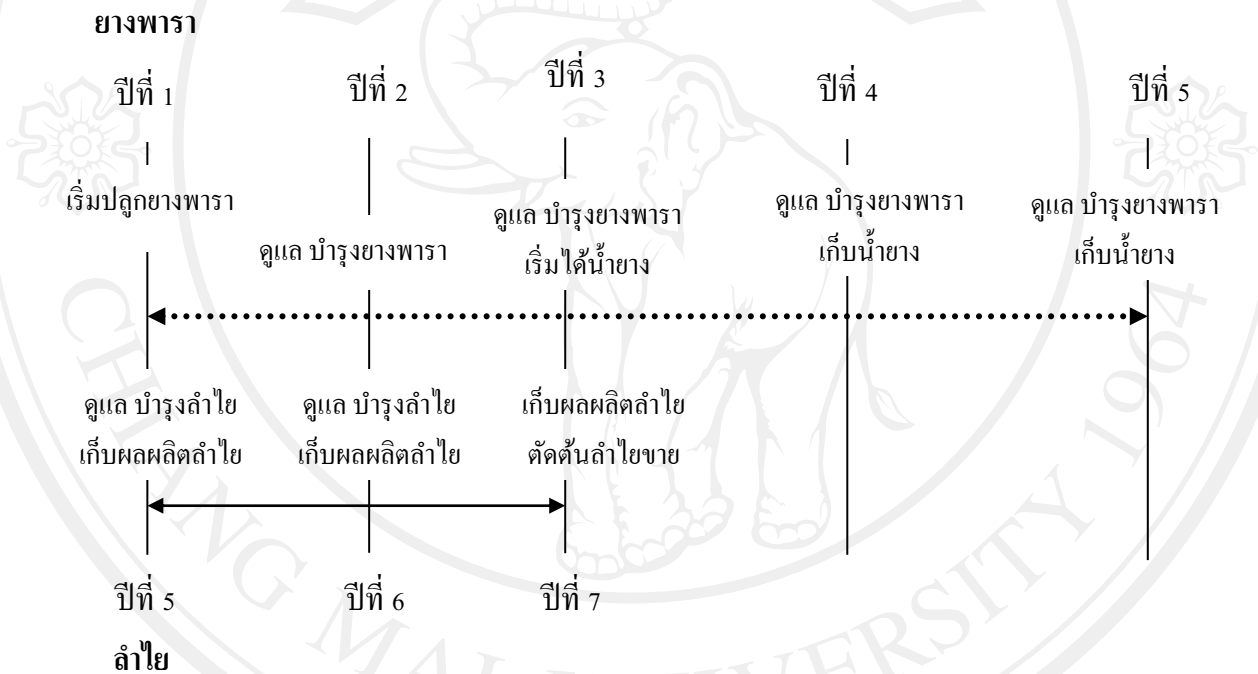
สรุปภาพรวมข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสวนยางพาราของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดลำพูน จำนวนต้นยางพาราก่อนเปิดกรีดยางเฉลี่ย 81 ต้น/ไร่ ส่วนใหญ่มีกรรมสิทธิ์เป็นเจ้าของทั้งหมด แหล่งเงินทุนหลักโดยเฉลี่ย คือ เงินทุนของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 83.3 แหล่งเงินทุนสนับสนุน คือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร คิดเป็นร้อยละ 16.7 พันธุ์ยางพาราโดยเฉลี่ยมาจากซื้อเอง คิดเป็นร้อยละ 60 จากสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง คิดเป็นร้อยละ 40 และโดยส่วนใหญ่ใช้น้ำบาดาล และบ่อน้ำตื้น เป็นหลัก เป็นพื้นที่ราบทั้งหมด

ตารางที่ 4.2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสวนยางพาราของเกษตรกรในอำเภอป่าซาง อำเภอแม่ทา และ อำเภอลี้

เกษตรกรในจังหวัด ลำพูน	เกษตรกรในอำเภอป่าซาง	เกษตรกรในอำเภอแม่ ทา	เกษตรกรในอำเภอลี้
ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์	นายณรงค์ กาปัญญา	นายสมบัติ กาปัญญา	นายชาญณรงค์ คำชัย
1. พื้นที่ปลูกยางพารา ทั้งหมด	28 ไร่	7 ไร่	15 ไร่
2. พื้นที่ปลูกยางพาราที่ อายุก่อนกรีด	16 ไร่	7 ไร่	15 ไร่
3. จำนวนต้นยางพารา ที่อายุก่อนกรีด	75 ต้น/ไร่	94 ต้น/ไร่	73 ต้น/ไร่
4. ลักษณะกรรมสิทธิ์ ในที่ดินใช้พื้นที่การ ปลูกยางพารา	เป็นเจ้าของทั้งหมด โดยมีค่า ภาษีที่ดิน 320 บาทต่อปี ไร่ละ 20 บาท	เป็นเจ้าของทั้งหมด โดย มีค่าภาษีที่ดิน 140 บาท ต่อปี ไร่ละ 20 บาท	เป็นเจ้าของทั้งหมด โดย มีค่าภาษีที่ดิน 300 บาท ต่อปี ไร่ละ 20 บาท
5. การทำสวนยางพารา ใช้เงินทุนจาก	แหล่งเงินทุนหลัก คือ เงินทุน ของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 80 แหล่งเงินทุนสนับสนุน คือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและ สหกรณ์การเกษตร คิดเป็น ร้อยละ 20	แหล่งเงินทุนหลัก คือ เงินทุนของตนเอง คิด เป็นร้อยละ 100	แหล่งเงินทุนหลัก คือ เงินทุนของตนเอง คิด เป็นร้อยละ 70 แหล่งเงินทุนสนับสนุน คือ ธนาคารเพื่อ การเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร คิดเป็นร้อย ละ 30
6. ได้รับพันธุ์ยางพารา จาก	ซื้อเอง คิดเป็นร้อยละ 60 สำนักงานกองทุนสงเคราะห์ การทำสวนยาง คิดเป็นร้อยละ 40	ซื้อเอง คิดเป็นร้อยละ 60 สำนักงานกองทุน สงเคราะห์การทำสวน ยาง คิดเป็นร้อยละ 40	ซื้อเอง คิดเป็นร้อยละ 60 สำนักงานกองทุน สงเคราะห์การทำสวน ยาง คิดเป็นร้อยละ 40
7. แหล่งน้ำที่ใช้ในการ ปลูกยางพารา	ใช้น้ำบาดาล และบ่อน้ำตื้น เป็นหลัก	ใช้น้ำบาดาล และบ่อน้ำ ตื้น	บ่อน้ำตื้น
8. ลักษณะพื้นที่ปลูก ยางพารา	เป็นพื้นที่ราบ ทั้งหมด	เป็นพื้นที่ราบ ทั้งหมด	เป็นพื้นที่ราบ ทั้งหมด

ส่วนที่ 3 ขั้นตอน และต้นทุนการปลูกยางพารา

การปลูกยางพาราในจังหวัดลำพูนนิยมปลูกยางพาราแซมในสวนลำไยที่มีอยู่เดิมก่อน และเมื่อยางพาราเจริญเติบโตถึงปีที่ 3 จึงตัดต้นลำไยชาย ซึ่งประกอบด้วยต้นยางพาราพร้อมที่จะให้ผลผลิตน้ำยาง เนื่องจากเกษตรกรมีการเน้นให้น้ำ และปุ๋ยบำรุงยางพาราอย่างเต็มที่ รวมทั้งการให้แก๊สฮอร์โมนเพื่อเร่งการเจริญเติบโตผลิตน้ำยางของต้นยางพาราเพื่อให้สามารถเจาะน้ำยางมาจำหน่ายได้ในปีที่ 3 ดังภาพที่ 4.1 ซึ่งตามปกติแล้ว ต้นยางพาราจะสามารถเก็บน้ำยางได้ในช่วงอายุ 6-7 ปี

ภาพที่ 4.1 สรุปช่วงเวลาการปลูกยางพาราและการปลูก บำรุงรักษาลำไย

ที่มา : สัมภาษณ์ณรงค์ กาปัญญา สมบัติ กาปัญญา และชาญณรงค์ คำชัย (2556)

3.1 การปลูกยางพารา

1. การเลือกพื้นที่ปลูกยางพารา

- พื้นที่ปลูกยางพาราสภาพดินที่เหมาะสมควรเป็นดินร่วนซุย เพื่อระบายน้ำและอากาศไม่ให้มีน้ำท่วมขัง หน้าดินควรลึกไม่น้อยกว่า 1.5 เมตร เพื่อให้รากยึดเกาะได้อย่างมั่นคงและไม่มีชั้นหิน หรือดินดาน

-พื้นที่ปลูกยางพาราเป็นพื้นที่ราบเป็นเกษตรกรรมอำเภอป่าซาง แม่ทา และลี้จำนวน 3 ราย และมีลักษณะดินเป็นดินร่วนซุยทั้ง 3 ราย และเนื่องจากเกษตรทั้ง 3 ราย มีการปลูกลำไยก่อนการปลูกยางพารา จึงไม่มีค่าใช้จ่ายในการปรับพื้นที่ก่อนปลูกยางพารา แต่จะมีค่าจ้างเหมาขุดหลุม โดยเกษตรกรรมอำเภอป่าซาง เกษตรกรรมอำเภอแม่ทา และเกษตรกรรมอำเภอลี้ มีค่าขุดหลุมปลูกยางพาราจำนวน 600 บาท/ไร่ 752 บาท/ไร่ และ 584 บาท/ไร่ ตามลำดับ ซึ่งโดยเฉลี่ยค่าใช้จ่ายเหมาในการขุดหลุมปลูกยางพาราของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดลำพูน จำนวน 645 บาท/ไร่ ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ค่าใช้จ่ายเหมาในการขุดหลุมปลูกยางพารา (ต่อไร่ปีที่ 1)

รายการ	จำนวนเงิน (บาท/ไร่)	รวมจำนวนเงิน ทั้งหมด (บาท/ไร่)	หมายเหตุ
เกษตรกรรมอำเภอป่าซาง			
ค่าขุดหลุม	600	600	พื้นที่ปลูกยางพาราก่อนเปิดกรีด จำนวน 16 ไร่ค่าขุดหลุมๆ ละ 8 บาท (1 ไร่ 75 ต้น)
รวม		600	
เกษตรกรรมอำเภอแม่ทา			
ค่าขุดหลุม	752	752	พื้นที่ปลูกยางพาราก่อนเปิดกรีด จำนวน 7 ไร่ค่าขุดหลุมๆ ละ 8 บาท (1 ไร่ 94 ต้น)
รวม		752	
เกษตรกรรมอำเภอลี้			
ค่าขุดหลุม	584	584	พื้นที่ปลูกยางพาราก่อนเปิดกรีด จำนวน 15 ไร่ค่าขุดหลุมๆ ละ 8 บาท (1 ไร่ 73 ต้น)
รวม		584	
โดยเฉลี่ยค่าใช้จ่ายเหมาในการขุดหลุมปลูกยางพารา		645±92	

2. พันธุ์ยางที่ใช้ในการปลูกยางพารา

- พันธุ์ยางที่ได้รับการส่งเสริมจากโครงการปลูกยางพาราในที่แห่งใหม่ระยะที่ 3 (ม.21 ทวิ) พ.ศ. 2554-2556 ได้ให้พันธุ์ยางที่ให้ผลผลิต จากการสำรวจเกษตรกรอำเภอป่าซาง อำเภอแม่ทา และอำเภอลี้ เลือกยางพันธุ์ RRIM 600 ทั้งหมด เพราะมีการเจริญเติบโตดี มีความต้านทานโรค และเหมาะสมพื้นที่ในเขตภาคเหนือ ซึ่งเลือกต้นยางชำถุงที่ติดตาที่สมบูรณ์ และต้นยางปราศจากโรคยางทั้งใบ ลำต้น และราก มีความเจริญเติบโตไม่น้อยกว่า 1 นิ้ว และไม่เกิน 2 นิ้ว (นิ้ว หมายถึง ใบของต้นกล้ายางพารา โดยทั่วไป 1 ก้านใบจะมีใบย่อย 3 ใบ มีหน้าที่หลักในการปรุงอาหารหาใจ และคายน้ำ ใบยางจะแตกออกมาเป็นชั้น ๆ เรียกว่า "นิ้ว" ระยะเวลาเริ่มแตกนิ้วจนถึงใบในนิ้ว

นั้นแก่เต็มที่จะใช้เวลาประมาณ 2-3 เดือน (กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2556 : ออนไลน์)

3. การปลูก

- เกษตรกรจะทำการปลูกในช่วงต้นฤดูฝนคือในเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนกรกฎาคม โดยเมื่อได้ต้นยางที่ต้องการปลูกแล้วใช้มีดเฉือนกันถุงออกประมาณ 2.5 เซนติเมตร แล้วกรี๊ดด้านข้างของถุงให้ขาดออกจากกันแต่ยังไม่ดึงถุงออก นำไปวางในหลุมกลบดินลงหลุมจนเกือบเต็มหลุมแล้วดึงถุงพลาสติกออกกระวังอย่าให้ดินในถุงพลาสติกแตก กลบดินจนเสมopak หลุมและอัดดินให้แน่น โดยให้ดินบริเวณโคลนต้นยางสูงกว่าเล็กน้อย เพื่อมิให้น้ำขังในหลุมปลูก หากต้นยางตายหลังปลูก ควรปลูกซ่อมก่อนหมดฤดูฝนอย่างน้อย 2 เดือน และไม่ควรถูกซ่อมเมื่อต้นยางอายุ 2 ปีขึ้นไป

- เกษตรกรทั้ง 3 ราย มีการปลูกยางพารา ตรงกึ่งกลางระหว่างแถวต้นลำไย ให้ห่างจากแถวต้นลำไยด้านละ 3.5 เมตร ส่วนระยะการปลูกยางพารา 3 x 3 เมตรขนาดของหลุม 50 x 50 x 50 เซนติเมตร รองกันหลุมด้วยปุ๋ยอินทรีย์ที่มีธาตุไนโตรเจนสูง (หมักเอง) 1 กิโลกรัม/ต้น เพื่อเร่งการเจริญเติบโตของต้นยางพาราให้เก็บผลผลิตได้เร็วขึ้น โดยค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับวัตถุดิบปลูกยางพารา ทั้งค่าพันธุ์ยางพารา ค่าปุ๋ยรองกันหลุม ของเกษตรกรอำเภอป่าซาง เกษตรกรอำเภอแม่ทา และเกษตรกรอำเภอลี้ มีค่าเท่ากับ 2,900 บาท/ไร่ 3,250 บาท/ไร่ และ 2,560 บาท/ไร่ ตามลำดับ ซึ่งค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยของวัตถุดิบปลูกยางพาราของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดลำพูน เท่ากับ 2,903 บาท/ไร่ ดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ค่าใช้จ่ายวัตถุดิบปลูกยางพารา (ต่อไร่ปีที่ 1)

รายการ	จำนวน	ราคาต่อหน่วย	รวม (บาท/ไร่)	หมายเหตุ
เกษตรกรอำเภอป่าซาง				
ค่าพันธุ์ต้นยางพาราตัวเอง (ต้น)	45	50	2,250	ได้พันธุ์ยาง สกย. 30 ต้น
ค่าปุ๋ยรองก้นหลุม (กระสอบ)	10	35	350	ปุ๋ยรองก้นหลุม หมักเอง
เชื้อชีวภัณฑ์ไตรโคเดอร์มา ป้องกันเชื้อรา (ซอง)	2	150	300	โดยซื้อจิวัวกระสอบละ 35 บาท
รวม			2,900	
เกษตรกรอำเภอแม่ทา				
ค่าพันธุ์ต้นยางพาราตัวเอง (ต้น)	56	50	2,800	ได้พันธุ์ยาง สกย. 38 ต้น
ค่าปุ๋ยรองก้นหลุม (กระสอบ)	15	30	450	ปุ๋ยรองก้นหลุม หมักเอง
รวม			3,250	โดยซื้อจิวัวกระสอบละ 30 บาท
เกษตรกรอำเภอสี				
ค่าพันธุ์ต้นยางพาราตัวเอง (ต้น)	44	50	2,200	ได้พันธุ์ยาง สกย. 29 ต้น
ค่าปุ๋ยรองก้นหลุม (กระสอบ)	12	30	360	ปุ๋ยรองก้นหลุม หมักเอง
รวม			2,560	โดยซื้อจิวัวกระสอบละ 30 บาท
โดยเฉลี่ยค่าใช้จ่ายวัตถุดิบปลูกยางพารา			2,903±345	

- ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเครื่องมืออุปกรณ์ทางการเกษตรของการปลูกยางพารา ปีที่ 1 ของเกษตรกรทั้ง 3 รายนั้น จะมีเครื่องมืออุปกรณ์ทางการเกษตรบางส่วนที่มีอยู่เดิมจากการปลูกลำไยจึงนำค่าเสื่อมราคาของเครื่องมืออุปกรณ์ทางการเกษตรการปลูกลำไยในปีที่ 1-3 เป็นค่าเสื่อมราคาของการปลูกยางพารา ดังตารางที่ ข.1

- ส่วนเครื่องมืออุปกรณ์ทางการเกษตรของการปลูกยางพาราที่ซื้อเพิ่มเติม ของเกษตรกรอำเภอป่าซาง มีค่าใช้จ่ายเครื่องมืออุปกรณ์ทางการเกษตรของการปลูกยางพาราซื้อเพิ่มเติม จำนวน 4,240 บาท/ไร่ ค่าเสื่อมราคา 13,300 บาท/ไร่ เกษตรกรอำเภอแม่ทา มีค่าใช้จ่ายเครื่องมืออุปกรณ์ทางการเกษตรของการปลูกยางพาราซื้อเพิ่มเติม จำนวน 15,840 บาท/ไร่ ค่าเสื่อมราคา 6,220 บาท/ไร่ และเกษตรกรอำเภอสี มีค่าใช้จ่ายเครื่องมืออุปกรณ์ทางการเกษตรของการปลูกยางพาราซื้อเพิ่มเติม จำนวน 12,690 บาท/ไร่ ค่าเสื่อมราคา 5,590 บาท/ไร่ ทั้งนี้เกษตรกรอำเภอป่าซางมีการซื้อเครื่องมือและอุปกรณ์ทางการเกษตรแต่เดิมในการปลูกลำไยแล้ว ดังนั้นเมื่อมีการปลูกยางพาราจึงมีการซื้อเครื่องมืออุปกรณ์ทางการเกษตรเพิ่มเติมค่อนข้างน้อยกว่าเกษตรกรอำเภออื่นๆ ซึ่งโดยเฉลี่ย

ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเครื่องมืออุปกรณ์ทางการเกษตรปลูกยางพาราเพิ่มเติมของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง ในจังหวัดลำพูน จำนวน 10,923 บาท/ไร่ ค่าเสื่อมราคา 8,370 บาท/ไร่ ดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเครื่องมืออุปกรณ์ทางการเกษตรปลูกยางพาราเพิ่มเติม (ปีที่ 1)

รายการ	จำนวน หน่วย	ราคา/หน่วย (บาท)	รวม จำนวนเงิน (บาท/ไร่)	อายุการ ใช้งาน	ค่าเสื่อม ราคาปีละ	ค่าเสื่อม ราคา (บาท/ไร่)
เกษตรกรอำเภอป่าซาง						
ค่าเสื่อมราคาของเครื่องมืออุปกรณ์ทางการเกษตรของการปลูกยางพารา (ปีที่1-3)						12,800
สายยางรดน้ำ (ชุด)	1	2,500	2,500	3	20%	500
จอบ	3	180	540	-	-	-
กรรไกรตัดกิ่ง	6	200	1,200	-	-	-
รวม			4,240			13,300
เกษตรกรอำเภอแม่ทา						
ค่าเสื่อมราคาของเครื่องมืออุปกรณ์ทางการเกษตรของการปลูกยางพารา (ปีที่1-3)						3,400
สปริงเกอร์มินิพร้อมอุปกรณ์	94	150	14,100	5	20%	2,820
จอบ	3	180	540	-	-	-
กรรไกรตัดกิ่ง	6	200	1,200	-	-	-
รวม			15,840			6,220
เกษตรกรอำเภอลี้						
ค่าเสื่อมราคาของเครื่องมืออุปกรณ์ทางการเกษตรของการปลูกยางพารา (ปีที่1-3)						3,400
สปริงเกอร์มินิพร้อมอุปกรณ์	73	150	10,950	5	20%	2,190
จอบ	3	180	540	3	20%	108
กรรไกรตัดกิ่ง	6	200	1,200	3	20%	240
รวม			12,690			5,590
โดยเฉลี่ยค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเครื่องมืออุปกรณ์ทางการเกษตรปลูก ยางพาราเพิ่มเติม			10,923			8,370

4. การบำรุงรักษา

การใส่ปุ๋ยระยะก่อนเปิดกรีดยาง

- เนื่องจากพื้นที่ที่ใช้ปลูกยางพาราของเกษตรกรเคยทำการเกษตรมาก่อน จึงจำเป็นต้องใส่ปุ๋ยบำรุงให้ต้นยาง เพื่อสร้างความเจริญเติบโตและเพื่อให้ผลผลิตที่สูง

- เกษตรกรใส่ปุ๋ยก่อนเปิดกรีดยาง โดยปุ๋ยที่ใส่คือปุ๋ยสูตร 20-10-12 อัตรา ใส่ปุ๋ยปีละ 2 ครั้ง เป็นเกษตรกรอำเภอป่าซาง และอำเภอลี้ โดยวิธีใส่หยอดหลุมแล้วกลบ ส่วนเกษตรกรอำเภอแม่ทา

ต้องการเร่งการเจริญเติบโตให้เก็บผลผลิตเร็วภายใน 4 ปี โดยการใส่ปุ๋ยสูตร 20-10-12 อัตราใส่ปุ๋ย 1 เดือน 4 ครั้ง วิธีการใส่ผสมกับน้ำผ่านสปริงเกอร์มินิ แต่ละครั้งใช้เวลาประมาณ 2 ชั่วโมง

5. การตัดแต่งกิ่ง

- การตัดแต่งกิ่งทำในช่วงอายุ 1-3 ปี เพื่อช่วยให้มีลำต้นกลม ตรง เปลือกไม่มีปุ่มปมง่ายต่อการกรีด และป้องกันโรคจากเชื้อรา โดยการตัดแต่งกิ่งที่ถูกวิธีจะทำในช่วงต้นฤดูฝน และปลายฤดูฝน ต้องตัดกิ่งแขนงให้ชิดลำต้นในระดับประมาณ 2 เมตร เริ่มตั้งแต่อายุประมาณ 1 ปี ใช้กรรไกรตัดให้ชิดลำต้น ไม่โน้มต้นลงมาตัดแต่ง เพราะจะทำให้เปลือกแตกน้ำยางไหล หรือหักได้ และใช้ปูนขาวหรือปูนแดงหรือสี ทาบริเวณแผลที่ตัด ผลการสำรวจพบว่าเกษตรกรทั้ง 3 รายทำการตัดแต่งกิ่งขางพารา

6. การกำจัดวัชพืช

- ปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งของการทำสวนขางพาราคือการป้องกันกำจัดวัชพืช ซึ่งต้องสูญเสียค่าใช้จ่าย การกำจัดวัชพืชระหว่างแถวขางพาราทำได้ในช่วงอายุ 2-3 ปี เพื่อไม่ให้แย่งน้ำอาหารของต้นขาง หรือเป็นแหล่งอาศัยของโรค แมลง หรือสัตว์มีพิษอื่นๆ มีหลายวิธี คือ ใช้สารเคมี และใช้เครื่องตัดหญ้า โดยพบว่าเกษตรกรทั้ง 3 ราย มีการกำจัดวัชพืช 2 เดือน/ครั้ง ส่วนสารเคมีที่ใช้ในการกำจัดวัชพืช ดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 การใช้สารป้องกันและกำจัดวัชพืชในสวนขางพารา

วัชพืช	สารป้องกันกำจัดวัชพืช	วิธีใช้
วัชพืชทุกชนิดยกเว้นหญ้าคา ใช้น้ำอัตรา 50 ลิตรต่อไร่	ไกลโฟโซต (48% เอสแอล)	ใช้กำจัดวัชพืชใบแคบ ใช้ผสมน้ำสะอาดและเครื่องพ่นชนิดที่ทำจากอลูมิเนียม ทองเหลือง ทองแดง สเตนเลส หรือพลาสติกเท่านั้น
หญ้าคา ใช้น้ำอัตรา 100 ลิตรต่อไร่	ไกลโฟโซต (48% เอสแอล)	อัตราที่แนะนำขึ้นกับความหนาแน่นของวัชพืช

- ค่าแรงงานการปลูกขางพาราก่อนเปิดกรีดขางอย่างรายละเอียด ดังตารางที่ ข.2 และเมื่อจำแนกเป็นรายปีที่ 3-5 ของเกษตรกรอำเภอป่าซาง มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับแรงงานการปลูกขางพาราก่อนเปิดกรีดขางพาราจำแนกเป็นรายปี พบว่าปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 3 จำนวน 3,600 บาท/ไร่ 1,800 บาท/ไร่ และ 1,800 บาท/ไร่ ตามลำดับ เกษตรกรอำเภอแม่ทา มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับแรงงานการ

ปลูกยางพาราก่อนเปิดกรีดยางพาราจำแนกเป็นรายปี พบว่าปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 3 จำนวน 5,100 บาท/ไร่ 2,700 บาท/ไร่ และ 2,700 บาท/ไร่ ตามลำดับ และเกษตรกรอำเภอถลอง มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับแรงงานการปลูกยางพาราก่อนเปิดกรีดยางพาราจำแนกเป็นรายปี พบว่าปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 3 จำนวน 4,000 บาท/ไร่ 2,160 บาท/ไร่ และ 2,160 บาท/ไร่ ตามลำดับ ซึ่งโดยเฉลี่ยค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับแรงงานการปลูกยางพาราก่อนเปิดกรีดยางพาราจำแนกเป็นรายปีของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดลำพูน ปีที่ 1 จำนวน 4,233 บาท/ไร่ ปีที่ 2 จำนวน 2,220 บาท/ไร่ และปีที่ 3 จำนวน 2,220 บาท/ไร่ ดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับแรงงานการปลูกยางพาราก่อนเปิดกรีดยางพาราจำแนกเป็นรายปี (บาท/ไร่)

รายการ	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3
เกษตรกรอำเภอป่าซาง			
ค่าแรงงานปลูก (ใส่ปุ๋ยรองก้นหลุมและกลบหลุม)	3,600	-	-
ค่าแรงงานตัดแต่งกิ่ง	-	1,800	1,800
รวม	3,600	1,800	1,800
เกษตรกรอำเภอแม่ทา			
ค่าแรงงานปลูก (ใส่ปุ๋ยรองก้นหลุมและกลบหลุม)	5,100	-	-
ค่าแรงงานตัดแต่งกิ่ง	-	2,700	2,700
รวม	5,100	2,700	2,700
เกษตรกรอำเภอถลอง			
ค่าแรงงานปลูก (ใส่ปุ๋ยรองก้นหลุมและกลบหลุม)	4,000	-	-
ค่าแรงงานตัดแต่งกิ่ง	-	2,160	2,160
รวม	4,000	2,160	2,160
โดยเฉลี่ยค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับแรงงานการปลูกยางพาราก่อนเปิดกรีดยางพารา จำแนกเป็นรายปี	4,233±776	2,220±452	2,220±452

หมายเหตุ : การปราบวัชพืช, การใส่ปุ๋ยบำรุงยาง เกษตรกรทำเอง

- ส่วนค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาต้นยางพาราปีที่ 1-3 ของเกษตรกรอำเภอป่าซาง มีค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาต้นยางพาราก่อนเปิดกรีดยางพาราปีที่ 1, 2 และ 3 จำนวนปีละ 6,200 บาท/ไร่ เกษตรกรอำเภอแม่ทา ค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาต้นยางพาราก่อนเปิดกรีดยางพาราปีที่ 1, 2 และ 3 จำนวนปีละ 2,180 บาท/ไร่ และเกษตรกรอำเภอถลอง ค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาต้นยางพาราก่อนเปิดกรีดยางพาราปีที่ 1, 2 และ 3 จำนวนปีละ 6,100 บาท/ไร่ ทั้งนี้เกษตรกรอำเภอแม่ทามีแนวคิดในการลดการใช้สารเคมีในการปราบวัชพืช ทำให้จำนวนครั้งต่อปีในการใช้สารเคมีปราบวัชพืช

น้อยกว่า เกษตรกรอำเภออื่นๆ โดยเกษตรกรอำเภอแม่ทา จะปราบวัชพืชโดยใช้แรงงานภายในครอบครัว ซึ่งโดยเฉลี่ยค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาต้นยางพาราก่อนเปิดกรีดยางพารา จำนวน 4,827 บาท/ไร่ ดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาต้นยางพาราก่อนเปิดกรีดยางพารา (ไร่/ปีที1-3)

รายการ	จำนวนครั้ง/ปี	ปริมาณที่ใช้/ไร่	ราคาต่อหน่วย (บาท/ไร่)	รวมจำนวนเงิน/ปี (บาท/ไร่)
เกษตรกรอำเภอป่าซาง				
ค่าสารเคมีปราบวัชพืช (ลิตร)	24	1	102.5	2,460
ค่าน้ำมันบำรุงสวนยาง (ก.ก)	6	30	18	3,240
ค่าน้ำมันเหมาจ่าย (ไร่)				500
รวม				6,200
เกษตรกรอำเภอแม่ทา				
ค่าสารเคมีปราบวัชพืช (ลิตร)	6	1	120	720
ค่าน้ำมันบำรุงสวนยาง (ก.ก)	48	1	20	960
ค่าน้ำมันเหมาจ่าย (ไร่)				500
รวม				2,180
เกษตรกรอำเภอลี้				
ค่าสารเคมีปราบวัชพืช (ลิตร)	24	1	102.5	2,460
ค่าน้ำมันบำรุงสวนยาง (ก.ก)	6	30	18	3,240
ค่าน้ำมันเหมาจ่าย (ไร่)				400
รวม				6,100
โดยเฉลี่ยค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาต้นยางพาราก่อนเปิดกรีดยางพารา				4,827±2,292

- ค่าใช้จ่ายค่าพันธุ์ยางในการปลูกซ่อม (ต่อไร่ปีที่ 2) ของเกษตรกรอำเภอป่าซาง มีค่าใช้จ่ายค่าพันธุ์ยางในการปลูกซ่อมปีที่ 2 จำนวน 300 บาท/ไร่ เกษตรกรอำเภอแม่ทา มีค่าใช้จ่ายค่าพันธุ์ยางในการปลูกซ่อมปีที่ 2 จำนวน 500 บาท/ไร่ และเกษตรกรอำเภอลี้ มีค่าใช้จ่ายค่าพันธุ์ยางในการปลูกซ่อมปีที่ 2 จำนวน 350 บาท/ไร่ ทั้งนี้เกษตรกรอำเภอแม่ทามีจำนวนค่าใช้จ่ายพันธุ์ยางในการปลูกซ่อมมากกว่าในพื้นที่อื่นๆ เนื่องจากมีจำนวนต้นยางพาราที่ปลูกต่อไร่ มากกว่าพื้นที่อื่นๆ คือ 94 ต้น/ไร่ ซึ่งโดยเฉลี่ยค่าใช้จ่ายค่าพันธุ์ยางในการปลูกซ่อมของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดลำพูน จำนวน 383 บาท/ไร่ ดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 ค่าใช้จ่ายค่าพันธุ์ยางในการปลูกซ่อม (ต่อไร่ปีที่ 2)

รายการ	จำนวน	ราคาต่อหน่วย	รวม (บาท/ไร่)
เกษตรกรอำเภอป่าซาง			
ค่าพันธุ์ยางในการปลูกซ่อม (ต้น)	6	50	300
รวม			300
เกษตรกรอำเภอแม่ทา			
ค่าพันธุ์ยางในการปลูกซ่อม (ต้น)	10	50	500
รวม			500
เกษตรกรอำเภอถ้ำ			
ค่าพันธุ์ยางในการปลูกซ่อม (ต้น)	7	50	350
รวม			350
โดยเฉลี่ยค่าใช้จ่ายค่าพันธุ์ยางในการปลูกซ่อม			383±104

7. การใช้สารป้องกันกำจัดโรคนางพารา

- โรคของยางพาราเป็นส่วนที่สำคัญยิ่งที่ทำให้ต้นยางพาราเจริญเติบโตหยุดชะงัก แคระแกร็น ซึ่งโรคของยางพาราสามารถเกิดขึ้นได้ทุกระยะ และทุกส่วนของต้นยางพารา ในการป้องกันโรคพบว่า เกษตรกรอำเภอแม่ทา 1 ราย และเกษตรกรอำเภอถ้ำ 1 ราย ไม่ได้มีการป้องกันโรค เนื่องจากเห็นว่ามิโรคขึ้นบ้างแต่ไม่รุนแรงก่อให้เกิดความเสียหาย นอกจากนี้ยังสามารถควบคุมได้ ส่วนเกษตรกรอำเภอป่าซาง 1 ราย ทำการป้องกันโรคตั้งแต่ในระยะปีที่ 1 โดยการเพาะเชื้อราไตรโคเดอร์มา แล้วพ่นเพียง 1 ครั้งตลอดชีวิตของต้นยางพารา เพื่อป้องกันเชื้อรา ซึ่งจะพ่นลงพื้นดินในระยะที่ต้นยางพารามีทรงพุ่มพื้นดินชุ่มชื้น เพราะจะทำให้มีการป้องกันเชื้อรามีประสิทธิภาพมากขึ้น

เมื่อจำแนกค่าใช้จ่ายต่างๆ ในขั้นตอนการปลูกยางพาราแล้ว จึงสามารถนำคำนวณต้นทุนคงที่ และต้นทุนผันแปร รวมเป็นต้นทุนรวมของการปลูกยางพาราก่อนเปิดกรีดยาง ดังนี้

- ต้นทุนคงที่ในการปลูกยางพาราก่อนเปิดกรีดยางปีที่ 1, 2 และ 3 พบว่า เกษตรกรอำเภอป่าซาง มีต้นทุนคงที่ในการปลูกยางพาราก่อนเปิดกรีดยาง ปีละจำนวน 13,620 บาท/ไร่ เกษตรกรอำเภอแม่ทา มีต้นทุนคงที่ในการปลูกยางพาราก่อนเปิดกรีดยาง ปีละจำนวน 6,360 บาท/ไร่ และเกษตรกรอำเภอถ้ำ มีต้นทุนคงที่ในการปลูกยางพาราก่อนเปิดกรีดยาง ปีละจำนวน 5,890 บาท/ไร่ ทั้งนี้เกษตรกรอำเภอป่าซาง มีจำนวนต้นทุนคงที่มากกว่าเกษตรกรในพื้นที่อื่นๆ เนื่องจากเกษตรกรอำเภอป่าซางมีการลงทุนซื้ออุปกรณ์ทางการเกษตรเมื่อเดิมมีการปลูกถั่วไยมากกว่า

เกษตรกรในพื้นที่อื่นๆ เช่นรถแทรกเตอร์ ซึ่งโดยเฉลี่ยต้นทุนคงที่ในการปลูกยางพาราก่อนเปิดกรีดยางของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดลำพูน จำนวน 8,623 บาท/ไร่ ดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 ต้นทุนคงที่ในการปลูกยางพาราก่อนเปิดกรีดยาง

รายการ	จำนวน (บาท/ไร่)
เกษตรกรอำเภอป่าซาง	
ภาษีที่ดิน	320
ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ทางการเกษตร (ตารางที่ 4.5)	13,300
รวม	13,620
เกษตรกรอำเภอแม่ทา	
ภาษีที่ดิน	140
ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ทางการเกษตร (ตารางที่ 4.5)	6,220
รวม	6,360
เกษตรกรอำเภอฝาง	
ภาษีที่ดิน	300
ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ทางการเกษตร (ตารางที่ 4.5)	5,590
รวม	5,890
โดยเฉลี่ยต้นทุนคงที่ในการปลูกยางพาราก่อนเปิดกรีดยาง	8,623±4,333

- ต้นทุนผันแปรในการปลูกยางพาราก่อนเปิดกรีดยาง พบว่า เกษตรกรอำเภอป่าซาง มีต้นทุนผันแปรในการปลูกยางพาราก่อนเปิดกรีดยาง ปีที่ 1 จำนวน 17,540 บาท/ไร่ ปีที่ 2 จำนวน 8,300 บาท/ไร่ และปีที่ 3 จำนวน 8,000 บาท/ไร่ เกษตรกรอำเภอแม่ทา มีต้นทุนผันแปรในการปลูกยางพาราก่อนเปิดกรีดยาง ปีที่ 1 จำนวน 27,122 บาท/ไร่ ปีที่ 2 จำนวน 5,380 บาท/ไร่ และปีที่ 3 จำนวน 4,880 บาท/ไร่ และเกษตรกรอำเภอฝาง มีต้นทุนผันแปรในการปลูกยางพาราก่อนเปิดกรีดยาง ปีที่ 1 จำนวน 25,934 บาท/ไร่ ปีที่ 2 จำนวน 8,610 บาท/ไร่ และปีที่ 3 จำนวน 8,620 บาท/ไร่ ซึ่งโดยเฉลี่ยต้นทุนผันแปรในการปลูกยางพาราก่อนเปิดกรีดยางของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดลำพูน ปีที่ 1 จำนวน 23,532 บาท/ไร่ ปีที่ 2 จำนวน 7,430 บาท/ไร่ และปีที่ 3 จำนวน 7,047 บาท/ไร่ ดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 ต้นทุนผันแปรในการปลูกยางพาราก่อนเปิดกรีดยางพาราอายุปีที่ 1-3 (บาท/ไร่)

รายการ	ค่าใช้จ่าย (บาท/ไร่)			รวม (บาท/ไร่)
	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	
เกษตรกรอำเภอป่าซาง				
ค่าใช้จ่ายเหมาในการขุดหลุมปลูกยางพารา (ตารางที่ 4.3)	600	-	-	600
ค่าใช้จ่ายวัสดุคืบปลูกยางพารา (ตารางที่ 4.4)	2,900	300	-	3,200
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเครื่องมืออุปกรณ์ทางการเกษตรปลูกยางพาราเพิ่มเติม (ตารางที่ 4.5)	4,240	-	-	4,240
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับแรงงานก่อนเปิดกรีดยางพารา (ตารางที่ 4.7)	3,600	1,800	1,800	7,200
ค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาก่อนเปิดกรีดยางพารา (ตารางที่ 4.8)	6,200	6,200	6,200	18,600
รวม	17,540	8,300	8,000	33,840
เกษตรกรอำเภอแม่ทา				
ค่าใช้จ่ายเหมาในการขุดหลุมปลูกยางพารา (ตารางที่ 4.3)	752	-	-	752
ค่าใช้จ่ายวัสดุคืบปลูกยางพารา (ตารางที่ 4.4)	3,250	500	-	3,750
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเครื่องมืออุปกรณ์ทางการเกษตรปลูกยางพาราเพิ่มเติม (ตารางที่ 4.5)	15,840	-	-	15,840
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับแรงงานก่อนเปิดกรีดยางพารา (ตารางที่ 4.7)	5,100	2,700	2,700	10,500
ค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาก่อนเปิดกรีดยางพารา (ตารางที่ 4.8)	2,180	2,180	2,180	6,540
รวม	27,122	5,380	4,880	37,382
เกษตรกรอำเภอลิ้น				
ค่าใช้จ่ายเหมาในการขุดหลุมปลูกยางพารา (ตารางที่ 4.3)	584	-	-	584
ค่าใช้จ่ายวัสดุคืบปลูกยางพารา (ตารางที่ 4.4)	2,560	350	-	2,910
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเครื่องมืออุปกรณ์ทางการเกษตรปลูกยางพาราเพิ่มเติม (ตารางที่ 4.5)	12,690	-	-	12,690
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับแรงงานก่อนเปิดกรีดยางพารา (ตารางที่ 4.7)	4,000	2,160	2,160	8,320
ค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาก่อนเปิดกรีดยางพารา (ตารางที่ 4.8)	6,100	6,100	6,100	18,300
รวม	25,934	8,610	8,260	42,804
โดยเฉลี่ยต้นทุนผันแปรในการปลูกยางพาราก่อนเปิดกรีดยางพาราอายุปีที่ 1-3	23,532±5,223	7,430±1,782	7,047±1,880	38,009±4,514

- ต้นทุนรวมระยะก่อนเปิดกรีดยางของเกษตรกรอำเภอป่าซาง ปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 3 เท่ากับ 31,160 21,920 และ 21,620 บาท/ไร่ ตามลำดับ ส่วนต้นทุนรวมระยะก่อนเปิดกรีดยางเกษตรกรอำเภอแม่ทา ปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 3 เท่ากับ 33,482 11,740 และ 11,240 บาท/ไร่ ตามลำดับ และต้นทุนรวมระยะก่อนเปิดกรีดยางเกษตรกรอำเภอลี่ ปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 3 เท่ากับ 31,824 14,500 และ 14,150 บาท/ไร่ ตามลำดับ ซึ่งโดยเฉลี่ยต้นทุนรวมของการปลูกยางพาราก่อนเปิดกรีดยางของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดลำพูน โดยปีที่ 1 จำนวน 32,155 บาท/ไร่ ปีที่ 2 จำนวน 16,053 บาท/ไร่ และปีที่ 3 จำนวน 15,670 บาท/ไร่ ดังตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 ต้นทุนรวมของการปลูกยางพาราก่อนเปิดกรีดยาง (บาท/ไร่)

รายการ	ค่าใช้จ่าย (บาท/ไร่)			รวม (บาท/ไร่)
	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	
ต้นทุนผันแปร				
เกษตรกรอำเภอป่าซาง				
ค่าใช้จ่ายเหมาในการขุดหลุมปลูกยางพารา (ตารางที่ 4.3)	600	-	-	600
ค่าใช้จ่ายวัสดุคิปลูกยางพารา (ตารางที่ 4.4)	2,900	300	-	3,200
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเครื่องมืออุปกรณ์ทางการเกษตรปลูกยางพาราเพิ่มเติม (ตารางที่ 4.5)	4,240	-	-	4,240
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับแรงงานก่อนเปิดกรีดยางพารา (ตารางที่ 4.7)	3,600	1,800	1,800	7,200
ค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาก่อนเปิดกรีดยางพารา (ตารางที่ 4.8)	6,200	6,200	6,200	18,600
รวมต้นทุนผันแปร	17,540	8,300	8,000	33,840
เกษตรกรอำเภอแม่ทา				
ค่าใช้จ่ายเหมาในการขุดหลุมปลูกยางพารา (ตารางที่ 4.3)	752	-	-	752
ค่าใช้จ่ายวัสดุคิปลูกยางพารา (ตารางที่ 4.4)	3,250	500	-	3,750
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเครื่องมืออุปกรณ์ทางการเกษตรปลูกยางพาราเพิ่มเติม (ตารางที่ 4.5)	15,840	-	-	15,840
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับแรงงานก่อนเปิดกรีดยางพารา (ตารางที่ 4.7)	5,100	2,700	2,700	10,500
ค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาก่อนเปิดกรีดยางพารา (ตารางที่ 4.8)	2,180	2,180	2,180	6,540
รวมต้นทุนผันแปร	27,122	5,380	4,880	37,382

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

รายการ	ค่าใช้จ่าย (บาท/ไร่)			รวม (บาท/ไร่)
	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	
เกษตรกรอำเภอสี				
ค่าใช้จ่ายเหมาในการขุดหลุมปลูกยางพารา (ตารางที่ 4.3)	584	-	-	584
ค่าใช้จ่ายวัสดุปลูกยางพารา (ตารางที่ 4.4)	2,560	350	-	2,910
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเครื่องมืออุปกรณ์ทางการเกษตรปลูกยางพาราเพิ่มเติม (ตารางที่ 4.5)	12,690	-	-	12,690
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับแรงงานก่อนเปิดกรีดยางพารา (ตารางที่ 4.7)	4,000	2,160	2,160	8,320
ค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาก่อนเปิดกรีดยางพารา (ตารางที่ 4.8)	6,100	6,100	6,100	18,300
รวมต้นทุนผันแปร	23,532	7,430	7,047	38,009
ต้นทุนคงที่				
เกษตรกรอำเภอป่าซาง				
ภาษีที่ดิน	320	320	320	960
ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ทางการเกษตร (ตารางที่ 4.5)	13,300	13,300	13,300	39,900
รวมต้นทุนคงที่	13,620	13,620	13,620	40,860
เกษตรกรอำเภอแม่ทา				
ภาษีที่ดิน	140	140	140	420
ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ทางการเกษตร (ตารางที่ 4.5)	6,220	6,220	6,220	18,660
รวมต้นทุนคงที่	6,360	6,360	6,360	19,080
เกษตรกรอำเภอสี				
ภาษีที่ดิน	300	300	300	900
ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ทางการเกษตร (ตารางที่ 4.5)	5,590	5,590	5,590	16,770
รวมต้นทุนคงที่	5,890	5,890	5,890	17,670
รวมต้นทุนระยะก่อนเปิดกรีดยางเกษตรกรอำเภอป่าซาง	31,160	21,920	21,620	74,700
รวมต้นทุนระยะก่อนเปิดกรีดยางเกษตรกรอำเภอแม่ทา	33,482	11,740	11,240	56,462
รวมต้นทุนระยะก่อนเปิดกรีดยางเกษตรกรอำเภอสี	31,824	14,500	14,150	60,474
โดยเฉลี่ยต้นทุนระยะก่อนเปิดกรีดยาง	32,155±1,195	16,053±5,264	15,670±5,354	63,879±9,583

ส่วนที่ 4 การจัดการสวนยางพาราในระยะเก็บเกี่ยวผลผลิต

1. เมื่อถึงระยะการเจาะยาง มีการจัดการเจาะยางดังนี้

จากการสำรวจ มีเกษตรกรอำเภอป่าซาง มีการเก็บผลผลิตน้ำยาง ส่วนเกษตรกรอำเภอแม่ทา และอำเภอสี ยังไม่มีการเก็บผลผลิตน้ำยาง ในส่วนการเก็บผลผลิตน้ำยางแบบเจาะยาง ในช่วงเวลาเจาะระหว่าง 14.00-16.00 น. ใช้ระบบเจาะ 1 วันเว้น 2 วัน เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่น้ำยางผลิตออกมาได้มากที่สุด เมื่อใช้แก๊สเอทิลีน โดยได้รับคำแนะนำ และอบรมจากศูนย์วิจัยยางสุราษฎร์ธานี โดยวิธีการเจาะยางมีรายละเอียดดังนี้

- การเริ่มเจาะยางพารา เมื่อยางพารามีอายุ 3-4 ปี ที่มีเส้นรอบวง 40 เซนติเมตร จึงเริ่มใช้แก๊สเอทิลีนความเข้มข้น 68% เป็นสารเร่งน้ำยาง ซึ่งเดิมในต้นยางมีแก๊สเอทิลีนอยู่ร้อยละ 5 ดังนั้นการเร่งน้ำยางจึงอัดแก๊สเอทิลีนเข้าไปในต้นอีกประมาณร้อยละ 20 จะสามารถเพิ่มน้ำยางได้ 3 เท่าจากของเดิม โดยแก๊สเอทิลีน 1 ถัง (ถังลักษณะคล้ายถังดับเพลิง) สามารถใช้ได้ 4,000 ต้น (10 วัน/อัด 1 ครั้ง)

- วิธีอัดแก๊สเอทิลีน โดยขุดผิวเปลือกกว้างประมาณ 5 เซนติเมตร เหนือรอยกรีดเดิมให้เรียบ ตอกหัวทองเหลือง (bass socket) ติดกับต้นยางบริเวณหัวขุดเปลือกเตรียมไว้ หากมีน้ำยางไหลมาทางท่อทองเหลืองจะต้องย้ายตำแหน่งของหัวทองเหลืองแล้วทำการตอกใหม่

- อัดแก๊สจากถังที่มีความดันสูง ใส่ถุงอัดแก๊สประมาณ 0.75 กรัมต่อถุง แก๊ส 1 ถังใช้ได้ประมาณ 2,000 ต้น

- ติดตั้งถุงแก๊สเต็มถุงแล้ว โดยต่อสายจากถุงแก๊สกับหัวทองเหลืองเพื่อให้แก๊สไหลผ่านเข้าสู่ลำต้น

- หลังจากติดตั้งถุงแก๊สทิ้งไว้ 24 ชั่วโมงจึงเจาะเปลือกต้นยางโดยใช้ตัวเจาะ ที่เป็นเหล็กแหลมคล้ายตะปู เจาะเข้าไปในเปลือกยาง 2-3 เซนติเมตร ทำมุม 45 องศา จากนั้นใช้หลอดคล้ายหลอดนมเสียบเข้าไป แล้วน้ำยางไหลออกตามท่อ นำขวดน้ำอัดลมมาแขวนรับน้ำยาง ทิ้งไว้ 24 ชั่วโมง จึงเก็บรวบรวมน้ำยางจากขวดน้ำอัดลมเพื่อนำไปสู่ขั้นตอนในการจัดการน้ำยางดิบต่อไป ซึ่งการเจาะใช้ระบบ 1 วันเว้น 2 วัน จากนั้นจะทำการหาตำแหน่งเจาะใหม่ในขั้นตอนการเจาะลักษณะเดิม

- สืบเนื่องจาก เกษตรกรสวนยางพาราโดยทั่วไป มีปัญหาเรื่อง แรงงานกรีดยาง ซึ่งแรงงานกรีดยางไม่มีคุณภาพ กรีดยางเสียหาย (ภาคผนวก ค ภาพที่ ค2) ส่งผลระยะยาวต่อต้นยาง และเมื่อฝนตกชุกติดต่อกัน จะทำให้น้ำฝนไหลปะปนกับน้ำยางทำให้น้ำยางเสีย จึงมีการหยุดกรีดยางทั้งในช่วงฤดูฝน ซึ่งด้วยการเจาะยางด้วยวิธีดังกล่าว น้ำยางจะหยุดเจาะยางผลัดใบ 2 เดือนเท่านั้น และสามารถได้น้ำยางมากกว่าการกรีดยาง 3-5 เท่า ขจัดปัญหาฝนตกกรีดยางไม่ได้ โดยช่วง

ระยะที่น้ำยางไหลได้ 12 ชั่วโมง ซึ่งจะต้องควบคู่กับการเพิ่มผลผลิตน้ำยางให้สูงขึ้นโดยใช้ฮอร์โมนเอทิลีนเพิ่มน้ำยาง หรือเรียกว่า ยางอัดแก๊ส ซึ่งวิธีการเจาะยางอย่างละเอียด ดังแสดงในภาคผนวก ก

2. การจัดการน้ำยางดิบที่ได้จากการเจาะยาง มีรายละเอียดดังนี้

- การเก็บรวบรวมน้ำยาง เริ่มต้นจากในสวนยางพารา คือภาชนะที่รองรับน้ำยางจะต้องสะอาดไม่มีสิ่งสกปรกใช้ถังที่มีฝาปิด ถ้าน้ำยางมีสิ่งเจือปนจะทำให้บูดเสียเร็วขึ้นและจะกรองน้ำยางยาก เมื่อรวบรวมน้ำยางลงไปใส่ถังแล้วจะนำกลับไปทำยางแผ่นทันที เพราะความร้อน อากาศ เชื้อแบคทีเรียจะทำให้ยางบูดเร็วขึ้น

- การกรองน้ำยาง เมื่อเตรียมและทำความสะอาดอุปกรณ์ต่างๆ แล้ว ให้กรองน้ำยางด้วยเครื่องกรองลวดเบอร์ 40 และ 60 โดยวางเครื่องกรองซ้อนกัน 2 ชั้น เบอร์ 40 ไว้ข้างบน และเบอร์ 60 ไว้ข้างล่าง ตวงน้ำยางที่กรองแล้ว 3 ลิตร ผสมกับน้ำสะอาด 2 ลิตร ใส่ตะก่งที่สะอาด โดยพบว่าเกษตรกรอำเภอป่าซาง 1 รายจะใช้เครื่องกรองลวดเบอร์ 40 และ 60

- การทำให้น้ำยางแข็งตัว โดยเตรียมน้ำกรดที่จะผสมให้น้ำยางจับตัว กรดที่ใช้คือกรดฟอร์มิก (85%-90%) 10 ซีซี หรือใช้กรดประมาณ 1 ช้อนแกง ต่อ น้ำ 2 ประป๋องนมข้น แล้วตวงน้ำกรดที่ผสมแล้ว 1 กระป๋องนมข้นเทลงในน้ำยางในตะก่งที่ผสมน้ำแล้วควนให้เข้ากัน แล้วใช้ไม้พายกวาดฟองอากาศ หรือฟองยางออกจากตะก่งให้หมด ฟองยางนี้จะเป็นขี้ยางชั้นดีต่อไป แล้วปิดตะก่งเพื่อป้องกันมิให้ฝุ่นละอองหรือสิ่งสกปรกตกลงในน้ำยางที่กำลังจับตัวทิ้งไว้ประมาณ 30-45 นาที เพื่อให้ น้ำยางจับตัวกัน

- จากเกษตรกรทั้ง 3 ราย สามารถอธิบายในภาพรวมได้ว่า น้ำยางดิบต้องรีบนำมาแปรรูปให้รวดเร็ว เป็นยางแผ่น และยางก้อน ตามความต้องการของตลาด ต่อมาเกษตรกรจำหน่ายให้กับพ่อค้าคนกลาง หรือส่งโรงงานแปรรูปยางพาราเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ โดยทั่วไป แปรรูปเป็นยางรถยนต์ ถูมือยางพารา พื้นรองเท้า ในส่วนยางก้อนถ้วยเพื่อนำไปแปรรูปยางเครพ

2.1 การแปรรูปน้ำยางดิบเพื่อผลิตยางแผ่น

- น้ำยางสดจากสวนยางสามารถนำไปแปรรูปได้หลายชนิดในรูปแบบน้ำยางข้นและยางแห้ง ได้แก่ ยางแผ่นดิบ ยางแผ่นรมควัน ยางเครพ ฯลฯ

- เมื่อยางจับตัวแล้ว ก่อนนำไปนวดรีนน้ำสะอาดหล่อไว้ทุกตะก่ง เพื่อสะดวกในการเทแท่งยางออกจากตะก่ง จากนั้นเทแท่งยางออกจากตะก่งบน โต๊ะนวดยางที่ปูด้วยอลูมิเนียมหรือสังกะสี ก่อนเทยางจะต้องล้างโต๊ะให้สะอาด จากนั้นใช้ท่อเหล็กขนาดให้ได้เส้นผ่าศูนย์กลาง 3 นิ้ว ยาวประมาณ 80 เซนติเมตร นวดยางให้หนาประมาณ 1 เซนติเมตร นวดให้แผ่นยางสวยงาม จากการสำรวจพบว่าเกษตรกร 1 รายใช้ท่อเหล็กกลมขนาดแผ่นยาง

- การเข้าเครื่องรีด นำยางที่นวดแล้ว เข้าเครื่องรีดสั้น 3 ครั้ง ให้หนาประมาณ 3-4 มิลลิเมตร แล้วเข้าเครื่องรีดดอก 1 ครั้ง ให้เหลือความหนาไม่เกิน 2 มิลลิเมตร แล้วนำแผ่นยางที่รีดดอกแล้วมาล้างด้วยน้ำสะอาดเพื่อล้างน้ำกรด และสิ่งสกปรกที่ติดตามผิวของแผ่นยางออกให้หมด นำแผ่นยางที่ล้างออกไปตั้งให้แห้งไว้ในที่ร่มประมาณ 6 ชั่วโมง ห้ามนำไปตั้งแดดเพราะจะทำให้ยางเสื่อมคุณภาพ จากนั้นเก็บรวบรวมยางโดยพาดไว้บนราวในโรงเรือน เพื่อตั้งให้แห้งใช้เวลาประมาณ 15 วันเพื่อรอจำหน่าย

- คู่มือรักษาอุปกรณ์เครื่องใช้รวมทั้ง โรงเรือนหรือโรงงาน ที่ใช้ในการผลิต แปรรูปยาง ได้แก่ มีดกรีดยางถังเก็บน้ำยาง ตะกวด จักรรีด เครื่องใช้อื่นๆ จะต้องทำความสะอาดก่อน และหลังการใช้เก็บให้เรียบร้อยซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพดี ใช้ได้อย่างปลอดภัยตลอดจนการเก็บยางแผ่นเพื่อรอจำหน่ายอย่างถูกวิธี

2.2 การผลิตยางก้อนถ้วยในโรงเรือน

- เก็บรวบรวมน้ำยางจากต้นยางนำมาที่โรงเรือนสำหรับการผลิตยางก้อนถ้วย
- กรองน้ำยางให้สะอาดใช้วิธีเดียวกันกับการผลิตยางแผ่นดิบ
- นำถ้วยรองน้ำยางที่ผ่านการทำความสะอาดแล้ววางเรียงบน โต๊ะหรือบนพื้นที่เรียบสม่ำเสมอ
- เทน้ำยางที่ผ่านการกรองแล้วลงในถ้วยรองน้ำยางถ้วยละ 300 ซีซี
- เตรียมกรด โดยใช้กรดฟอร์มิก 90% อัตราเนื้อกรด 0.4% ของเนื้อยางแห้งก่อนใช้ นำไปเจือจางให้มีความเข้มข้นที่ 2% ซึ่งสามารถเจือจางกรดโดยประมาณ คือตวงน้ำสะอาด 1 ลิตร ผสมกรดฟอร์มิก 90% ลงไป จำนวน 2 ช้อนแกงครึ่ง
- เทน้ำกรดที่เจือจางแล้วลงในถ้วยน้ำยาง อัตรา 24 ซีซี (3 ช้อนแกง) ต่อน้ำยาง 1 ถ้วย (300 ซีซี) กวนให้เข้ากันดี ด้วยพายขนาดเล็กไม่ต้องปาดฟองอากาศออก
- ทิ้งไว้ให้จับตัวเป็นก้อน วันรุ่งขึ้นจึงนำไปแขวนไว้บนราวให้แห้งประมาณ 7-10 วัน ก็สามารถนำไปจำหน่ายได้

2.3 การจำหน่ายน้ำยางดิบแปรรูป

- จากการสำรวจเกษตรกรอำเภอป่าซาง 1 ราย มีการจำหน่ายยางก้อนถ้วยนั้นขึ้นอยู่กับผู้รับซื้อว่าจะมีมาตรฐานหรือต้องการคุณภาพแบบใด เช่นจะซื้อขายยางก้อนถ้วยกันสดๆ ทั้งที่ยังชุ่มน้ำอยู่ตามความต้องการของพ่อค้า โดยยางก้อนถ้วยที่จำหน่ายมีทั้งพ่อค้าคนกลางมารับซื้อและส่งโรงงานทำยางเครพ ในส่วนของยางแผ่นจะจำหน่ายให้กับองค์การสวนยาง ขายให้กับพ่อค้าคนกลาง และส่งโรงงานหล่อดอกยางรถยนต์
- มาตรฐานยางแผ่นดิบ และยางก้อนถ้วย ที่มีการซื้อขายกันในปัจจุบัน (ภาคผนวก ง)

3. น้ำยางดิบ และน้ำยางดิบแปรรูป สามารถนำไปใช้แปรรูป หรือเป็นส่วนประกอบในอุตสาหกรรมอื่นๆ

- ส่วนในอนาคตจะมีการนำน้ำยางดิบคุณภาพดีมาเป็นส่วนผสมของการทำถนนยางมะตอย ซึ่งจะทำให้พื้นผิวถนนยางมะตอยมีความยืดหยุ่นและเหนียวแน่นคงทนดี

ส่วนที่ 5 ขั้นตอน และต้นทุนการปลูกลำไย

- จากการสำรวจพบว่า เกษตรกรอำเภอป่าซาง อำเภอแม่ทา และอำเภอสี มีการปลูกลำไยในพื้นที่ก่อนการปลูกยางพารา จากนั้น เมื่อต้นยางพาราเริ่มสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ จึงทำการตัดต้นลำไยขาย เหลือแต่เพียงต้นยางพาราในพื้นที่เพียงอย่างเดียว ซึ่งสาเหตุของการนำต้นยางพาราสามารถปลูกในพื้นที่ การปลูกลำไยได้ เนื่องจากหลีกเลี่ยงการเกิดโรค และแมลงที่มากับได้ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อในภายหลังต่อการปลูกยางพารา จะทำให้เกิดโรคเชื้อราติดต่อไปสู่ต้นยางพาราอย่างรวดเร็ว

- จากการสัมภาษณ์เกษตรกรทั้ง 3 ราย พบว่า ขั้นตอนการปลูกลำไยและการดูแลบำรุงรักษาลำไยมีวิธีการที่ไม่แตกต่างกันจึงสามารถสรุปขั้นตอนการปลูกลำไย โดยมีต้นยางพาราปลูกระหว่างแถวของต้นลำไยในปีที่ 3 ขึ้นไปดังนี้

1. การเตรียมพื้นที่ปลูกลำไย

- ถ้าเป็นพื้นที่ที่เคยปลูกพืชอื่นมาก่อนให้ไถดินลึกประมาณ 30 เซนติเมตร ตากดินไว้ 20-25 วัน พรุนย่อยดินอีก 1-2 ครั้ง พร้อมทั้งเก็บตอไม้ เศษไม้ และเศษวัชพืชออกให้หมด เพื่อปรับสภาพพื้นที่ให้เหมาะสมสำหรับการปลูกสวนลำไย ในส่วนของค่าใช้จ่ายในการปรับพื้นที่ก่อนปลูกลำไยต่อไร่ในปีที่ 1 ของเกษตรกรอำเภอป่าซาง

2. พันธุ์ลำไย

- พันธุ์ตอ เป็นพันธุ์ลำไยที่ออกดอกและติดผลง่ายกว่าพันธุ์อื่นๆ ให้ผลผลิตค่อนข้างสม่ำเสมอ เริ่มให้ผลผลิตเมื่ออายุ 3 ปี หลังปลูก โดยจะออกดอกกลางเดือนมกราคม เก็บผลผลิตเดือนกรกฎาคม-สิงหาคม ลักษณะผลค่อนข้างกลม สีน้ำตาลอ่อนรสหวาน

- ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเครื่องมืออุปกรณ์ทางการเกษตรการปลูกลำไยปีที่ 1 ของเกษตรกรอำเภอป่าซาง มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเครื่องมืออุปกรณ์ทางการเกษตรการปลูกลำไยปีที่ 1 จำนวน 77,240 บาท/ไร่ ค่าเสื่อมราคา จำนวน 12,800 บาท/ไร่ เกษตรกรอำเภอแม่ทา มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเครื่องมืออุปกรณ์ทางการเกษตรการปลูกลำไยปีที่ 1 จำนวน 22,240 บาท/ไร่ ค่าเสื่อมราคา จำนวน 3,400 บาท/ไร่ และเกษตรกรอำเภอสี มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเครื่องมืออุปกรณ์ทางการเกษตรการปลูกลำไยปีที่ 1 จำนวน 22,240 บาท/ไร่ ค่าเสื่อมราคา จำนวน 3,400 บาท/ไร่ ซึ่งโดยเฉลี่ยค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ

เครื่องมืออุปกรณ์ทางการเกษตรการปลูกลำไยของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดลำพูน จำนวน 40,573 บาท/ไร่ ค่าเสื่อมราคา 6,533 บาท/ไร่ ดังตารางที่ ข.3

3. การปลูก

- เตรียมพันธุ์ดอโดยวิธีการตอนกิ่ง ระยะการปลูกแถวและต้น 8x8 เมตร เพื่อต้องการทรงพุ่ม ขุดหลุมปลูกขนาดกว้าง ยาว ลึก ประมาณ 80x80x80 เซนติเมตร ก่อนปลูกทำหลุมเท่าถุง เพื่อวางชำต้นกล้าตัดรากที่ขดงรอบๆ ถุงชำต้นกล้าทิ้งไป โดยเฉพาะบริเวณก้นถุงใช้มีดกรีดจากก้นถุงขึ้นมาปากถุงทั้งสองด้าน แล้วดึงถุงพลาสติกออกกระวังอย่าให้ดินแตกแล้วกลบดินให้แน่น

4. การบำรุงรักษา

- ลำไยอายุ 1-2 ปี หลังจากต้นแตกใบอ่อนชุดที่ 1 ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 ผสมกับสูตร 46-0-0 สัดส่วน 1:1 อัตรา 25 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี ปีละ 3 ครั้ง

- เมื่อลำไยอายุ 3-5 ปี การใส่ปุ๋ยในช่วงที่ให้ผลผลิตแล้วแบ่งใส่ปุ๋ยเป็น 4 ครั้งต่อปี

- ครั้งแรก ใส่หลังจากเก็บเกี่ยวและตัดแต่งกิ่งแล้ว เพื่อกระตุ้นแตกใบใหม่และสะสมอาหารในใบโดยใช้ปุ๋ยสูตร 20-10-10 อัตรา 25 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี

- ครั้งที่สอง ใส่เมื่อช่อดอกลำไยยาว 2 นิ้ว เพื่อเร่งและขยายตัวของช่อดอกใช้ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 25 กิโลกรัมต่อไร่

- ครั้งที่สาม ใส่เมื่อลำไยติดผลอ่อนแล้วและมีขนาดเท่ากับหัวไม้ขีด เพื่อเร่งการเติบโตของผลให้ใช้ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 25 กิโลกรัมต่อไร่

- ครั้งที่สี่ เมื่อเมล็ดเริ่มเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล เพื่อเร่งการขยายตัวของผลลำไยในระยะสุดท้ายให้ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 14-14-21 อัตรา 50 กิโลกรัมต่อไร่

- การให้น้ำใช้สายยางรดเพราะมีแหล่งน้ำเพียงพอ

5. การตัดแต่งกิ่ง

- การตัดแต่งกิ่งในระยะแรก หลังการปลูกแต่ยังไม่ให้ผลผลิต มีการตัดแต่งให้ลำไยมีลักษณะทรงพุ่มเป็นทรงกลม

- การตัดแต่งกิ่งระยะหลัง ให้ผลผลิตแล้ว ต้องกระทำทุกปีหลังการเก็บเกี่ยวผลแล้วเลือกตัดเฉพาะกิ่งที่ไม่ดี หรือกิ่งที่ไม่ต้องการออก ตัดให้ชิดกิ่งใหญ่โดยอย่าปล่อยให้เหลือต่อไว้แต่กิ่งที่เก็บผลไปแล้วให้ตัดลึกเข้ามาจากรอยเดิมที่ตัดเอาช่อของผลไป โดยตัดเข้าไปประมาณ 1-2 ตา

6. การกำจัดวัชพืช

- จากการสัมภาษณ์เกษตรกร พบว่าเกษตรกรที่ปลูกลำไยจะต้องพ่นยากำจัดวัชพืชปีละ 1 ครั้ง ปริมาณการใช้แต่ละครั้งและแต่ละคนไม่เท่ากัน ซึ่งการใช้ยากำจัดวัชพืชเกษตรกรไม่สามารถ

ให้ข้อมูลที่ชัดเจนได้ แต่ประมาณการใช้ในปีที่ 1-2 จะใช้มากเนื่องจากต้นลำไยยังไม่โตมากจะมี
วัชพืชขึ้นมากกว่าเมื่อต้นลำไยโต

7. การดูรักษาหลังการติดผล

- กำจัดโดยใช้ไม้ไผ่ค้ำกิ่งทุกกิ่ง เพื่อป้องกันกิ่งฉีกหัก เนื่องจากพายุลมแรง และกิ่ง
ลำไยจำนวนมาก

- เมื่อมีโรคและแมลงศัตรูระบาดในระยะนี้ จะฉีดพ่นสารป้องกันกำจัดโรคแมลงในช่วง
ก่อนเก็บเกี่ยว 1 เดือน ซึ่งจะแล้วแต่การเกิดแมลงศัตรูของลำไย

- ค่าแรงงานการปลูกลำไยอย่างรายละเอียด ดังตารางที่ ข.4 และเมื่อจำแนกเป็นรายปีที่
1-5 ของเกษตรกรอำเภอป่าซาง มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับแรงงานการปลูกลำไยจำแนกเป็นรายปี โดย ปีที่
5-7 จำนวนปีละ 6,800 บาท/ไร่ เกษตรกรอำเภอแม่ทา มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับแรงงานการปลูกลำไย
จำแนกเป็นรายปี โดย ปีที่ 5-7 จำนวนปีละ 8,240 บาท/ไร่ และเกษตรกรอำเภอลี้ มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ
แรงงานการปลูกลำไยจำแนกเป็นรายปี โดย ปีที่ 5-7 จำนวนปีละ 6,160 บาท/ไร่ ซึ่งโดยเฉลี่ย
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับแรงงานการปลูกลำไยจำแนกเป็นรายปีของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดลำพูน
ปีที่ 5-7 จำนวนปีละ 7,067 บาท/ไร่ ดังตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับแรงงานการปลูกชำไยจำแนกเป็นรายปี (บาท/ไร่)

รายการ	ปีที่ 5	ปีที่ 6	ปีที่ 7
เกษตรกรอำเภอป่าซาง			
ค่าแรงงานตัดแต่งกิ่ง	1,800	1,800	1,800
ค่าแรงงานเก็บลำไย	5,000	5,000	5,000
รวม	6,800	6,800	6,800
เกษตรกรอำเภอแม่ทา			
ค่าแรงงานตัดแต่งกิ่ง	3,240	3,240	3,240
ค่าแรงงานเก็บลำไย	5,000	5,000	5,000
รวม	8,240	8,240	8,240
เกษตรกรอำเภอลิ้			
ค่าแรงงานตัดแต่งกิ่ง	2,160	2,160	2,160
ค่าแรงงานเก็บลำไย	4,000	4,000	4,000
รวม	6,160	6,160	6,160
โดยเฉลี่ยค่าแรงงาน	7,067±1,065	7,067±1,065	7,067±1,065

หมายเหตุ : การปราบวัชพืช, การใส่ปุ๋ยบำรุงรักษา เกษตรกรทำเอง

- ส่วนค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาลำไยปีที่ 5-7 รายละเอียด ดังตารางที่ ข.5-ข.6 และเมื่อจำแนกเป็นรายปีที่ 5-7 ของเกษตรกรอำเภอป่าซาง มีค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาลำไย จำแนกรายปีโดย ปีที่ 5-7 จำนวนปีละ 7,915.0 บาท/ไร่ เกษตรกรอำเภอแม่ทา มีค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาลำไยจำแนกรายปีโดย ปีที่ 5-7 จำนวนปีละ 7,215.0 บาท/ไร่ และเกษตรกรอำเภอลิ้ มีค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาลำไยจำแนกรายปีโดย ปีที่ 5-7 จำนวนปีละ 7,595.0 บาท/ไร่ ทั้งนี้ เกษตรกรแต่ละอำเภอมีค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาลำไยเท่ากันทุกปี เนื่องจากเป็น๑สูตรในการบำรุงรักษาลำไย ทั้งการใส่ปุ๋ยเคมี การใช้ไม้ค้ำลำไย ซึ่งโดยเฉลี่ยค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาลำไย จำแนกรายปีของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดลำพูน โดยปีที่ 5 -7 จำนวนปีละ 7,575 บาท/ไร่ ปี

ดังตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 สรุปค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาลำไยจำแนกรายปี (บาท/ไร่)

รายการ	ปีที่ 5	ปีที่ 6	ปีที่ 7
เกษตรกรอำเภอป่าซาง			
ครั้งแรก ปุ๋ยเคมีสูตร 20-10-10	395	395	395
ครั้งที่สอง ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15	370	370	370
ครั้งที่สาม ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15	370	370	370
ครั้งที่สี่ ปุ๋ยเคมีสูตร 14-14-21	1,080	1,080	1,080
ค่าไม้ค้ำกิ่งลำไย	4,900	4,900	4,900
ค่าน้ำมัน (ต่อไร่)	800	800	800
รวม	7,915	7,915	7,915
เกษตรกรอำเภอแม่ทา			
ครั้งแรก ปุ๋ยเคมีสูตร 20-10-10	395	395	395
ครั้งที่สอง ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15	370	370	370
ครั้งที่สาม ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15	370	370	370
ครั้งที่สี่ ปุ๋ยเคมีสูตร 14-14-21	1,080	1,080	1,080
ค่าไม้ค้ำกิ่งลำไย	4,200	4,200	4,200
ค่าน้ำมัน (ต่อไร่)	800	800	800
รวม	7,215	7,215	7,215
เกษตรกรอำเภอลี้			
ครั้งแรก ปุ๋ยเคมีสูตร 20-10-10	395	395	395
ครั้งที่สอง ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15	370	370	370
ครั้งที่สาม ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15	370	370	370
ครั้งที่สี่ ปุ๋ยเคมีสูตร 14-14-21	1,080	1,080	1,080
ค่าไม้ค้ำกิ่งลำไย	4,480	4,480	4,480
ค่าน้ำมัน (ต่อไร่)	900	900	900
รวม	7,595	7,595	7,595
โดยเฉลี่ยค่าใช้จ่ายบำรุงรักษาลำไย	7,575±350	7,575±350	7,575±350

เมื่อจำแนกค่าใช้จ่ายต่างๆ ในขั้นตอนการปลูกลำไยแล้ว จึงสามารถนำมาคำนวณต้นทุนผันแปร ได้ดังนี้

- ต้นทุนผันแปรในการปลูกลำไยพบว่า เกษตรกรอำเภอ ป่าซาง มีต้นทุนผันแปรในการปลูกลำไยปีที่ 5 จำนวน 18,455 บาท/ไร่ ปีที่ 6 จำนวน 18,455 บาท/ไร่ ปีที่ 7 จำนวน 18,455 บาท/ไร่ ปี เกษตรกรอำเภอแม่ทา มีต้นทุนผันแปรในการปลูกลำไยปีที่ 5 จำนวน 19,195 บาท/ไร่ ปีที่ 6 จำนวน 19,195 บาท/ไร่ ปีที่ 7 จำนวน 19,195 บาท/ไร่ ปี และเกษตรกรอำเภอลี้ มีต้นทุนผันแปร

ในการปลูกลำไยปีที่ 5 จำนวน 17,495 บาท/ไร่ ปีที่ 6 จำนวน 17,495 บาท/ไร่ ปีที่ 7 จำนวน 17,495 บาท/ไร่ ปี ทั้งนี้เนื่องจากในการศึกษาครั้งนี้ ได้นำค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเครื่องมืออุปกรณ์ทางการเกษตร ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับแรงงานลำไย และค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาลำไย เท่ากันทุกปีเพราะในทุกปีมีรูปแบบการดูแลรักษาที่ไม่แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ แล้วจึงนำค่าใช้จ่ายต่างๆ มาคำนวณต้นทุนผันแปรของการปลูกลำไยที่มีอยู่เดิม แล้วจึงมีการปลูกยางพาราเพื่อทดแทนการปลูกลำไย ซึ่งโดยเฉลี่ย ต้นทุนผันแปรในการปลูกลำไยของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดลำพูน ปีที่ 5 ปีที่ 6 และปีที่ 7 มีที่เท่ากันคือ 18,382 บาท/ไร่ เนื่องจากต้นทุนผันแปรของการปลูกลำไยเริ่มจากปีที่ 5 เป็นต้นไป โดยเป็นช่วงเวลาที่มีการบำรุงรักษาลำไยเพื่อให้เกิดผลผลิต ดังนั้นค่าใช้จ่ายจึงประกอบไปด้วย ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเครื่องมืออุปกรณ์ทางการเกษตร ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับแรงงานลำไย และค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาลำไย ที่มีวิธีการดูแลที่เหมือนกันทุกปี และค่าใช้จ่ายเฉลี่ยแล้วจึงไม่มีความแตกต่างกันในแต่ละปี ดังตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 ต้นทุนผันแปรในการปลูกลำไย (บาท/ไร่)

รายการ	ปีที่ 5	ปีที่ 6	ปีที่ 7
	ต้นทุนผันแปร		
เกษตรกรอำเภอป่าซาง			
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเครื่องมืออุปกรณ์ทางการเกษตร (ตารางภาคผนวกข.3)	3,740	3,740	3,740
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับแรงงานลำไย (ตารางที่ 4.13)	6,800	6,800	6,800
ค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาลำไย (ตารางที่ 4.14)	7,915	7,915	7,915
รวม	18,455	18,455	18,455
เกษตรกรอำเภอแม่ทา			
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเครื่องมืออุปกรณ์ทางการเกษตร (ตารางภาคผนวกข.3)	3,740	3,740	3,740
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับแรงงานลำไย (ตารางที่ 4.13)	8,240	8,240	8,240
ค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาลำไย (ตารางที่ 4.14)	7,215	7,215	7,215
รวม	19,195	19,195	19,195

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

รายการ			
	ปีที่ 5	ปีที่ 6	ปีที่ 7
ต้นทุนผันแปร			
เกษตรกรอำเภอ			
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเครื่องมืออุปกรณ์ทางการเกษตร (ตารางภาคผนวกข.3)	3,740	3,740	3,740
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับแรงงานลำไย (ตารางที่ 4.13)	6,160	6,160	6,160
ค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาลำไย (ตารางที่ 4.14)	7,595	7,595	7,595
รวม	17,495	17,495	17,495
โดยเฉลี่ย	18,382±852	18,382±852	18,382±852

- รายได้จากการขายผลผลิตลำไยเริ่มได้จากปีที่ 3 ของการปลูกลำไย และเป็นปีที่เริ่มปลูกลำไย ซึ่งรายได้จากการขายผลผลิตลำไยรายละเล็กละน้อย ดังตารางที่ ข.7 และเมื่อจำแนกเป็นรายปีที่ 5-7 ของเกษตรกรอำเภอป่าซาง มีรายได้จากการขายผลผลิตลำไยจำแนกเป็นรายปี โดยปีที่ 5 จำนวน 105,000 บาท/ไร่ ปีที่ 6 จำนวน 147,000 บาท/ไร่ ปีที่ 7 จำนวน 158,400 บาท/ไร่ เกษตรกรอำเภอแม่ทา มีรายได้จากการขายผลผลิตลำไยจำแนกเป็นรายปี โดยปีที่ 5 จำนวน 74,100 บาท/ไร่ ปีที่ 6 จำนวน 134,400 บาท/ไร่ ปีที่ 7 จำนวน 126,800 บาท/ไร่ และเกษตรกรอำเภอมีรายได้จากการขายผลผลิตลำไยจำแนกเป็นรายปี โดยปีที่ 5 จำนวน 89,600 บาท/ไร่ ปีที่ 6 จำนวน 124,800 บาท/ไร่ ปีที่ 7 จำนวน 153,440 บาท/ไร่ ซึ่งโดยเฉลี่ยรายได้จากการขายผลผลิตลำไยจำแนกเป็นรายปีของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดลำพูน โดยปีที่ 5 จำนวน 89,567 บาท/ไร่ ปีที่ 6 จำนวน 135,400 บาท/ไร่ และปีที่ 7 จำนวน 124,880 บาท/ไร่ ดังตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16 รายได้จากการขายผลผลิตลำไยจำแนกเป็นรายปี (บาท/ไร่/ปี)

รายการ	ปีที่ 5	ปีที่ 6	ปีที่ 7
เกษตรกรอำเภอป่าซาง			
เก็บผลผลิตลำไย เดือน ก.ค.-ส.ค.	105,000	147,000	127,400
รายได้จากการขายต้นลำไย (เหมา)	-	-	7,000
รวม	105,000	147,000	134,400
เกษตรกรอำเภอแม่ทา			
เก็บผลผลิตลำไย เดือน ก.ค.-ส.ค.	74,100	134,400	100,800
รายได้จากการขายต้นลำไย (เหมา)	-	-	6,000
รวม	74,100	134,400	106,800
เกษตรกรอำเภอลี้			
เก็บผลผลิตลำไย เดือน ก.ค.-ส.ค.	89,600	124,800	125,440
รายได้จากการขายต้นลำไย (เหมา)	-	-	8,000
รวม	89,600	124,800	133,440
โดยเฉลี่ยรายได้จากการขายผลผลิตลำไยจำแนกเป็นรายปี	89,567±15,450	135,400±11,133	124,880±115,665

- ผลตอบแทนของการปลูกลำไยของเกษตรกรอำเภอป่าซาง มีผลตอบแทนของการปลูกลำไยในปีที่ 5 จำนวน 86,545 บาท/ไร่ ปีที่ 6 จำนวน 128,545 บาท/ไร่ ปีที่ 7 จำนวน 115,945 บาท/ไร่ ตามลำดับ เกษตรกรอำเภอแม่ทา มีผลตอบแทนของการปลูกลำไยในปีที่ 5 จำนวน 54,905 บาท/ไร่ ปีที่ 6 จำนวน 115,205 บาท/ไร่ ปีที่ 7 จำนวน 87,605 บาท/ไร่ และเกษตรกรอำเภอลี้ มีผลตอบแทนของการปลูกลำไยในปีที่ 5 จำนวน 72,105 บาท/ไร่ ปีที่ 6 จำนวน 107,305 บาท/ไร่ ปีที่ 7 จำนวน 115,945 บาท/ไร่ ซึ่งโดยเฉลี่ยผลตอบแทนของการปลูกลำไยของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดลำพูน โดยปีที่ 5 จำนวน 71,185 บาท/ไร่ ปีที่ 6 จำนวน 117,018 บาท/ไร่ ปีที่ 7 จำนวน 106,498 บาท/ไร่ ดังตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.17 ผลตอบแทนของการปลูกลำไย (บาทต่อไร่)

รายการ	ปีที่ 5	ปีที่ 6	ปีที่ 7
เกษตรกรอำเภอป่าซาง			
รายได้จากการขายผลผลิตลำไย	105,000	147,000	134,400
ต้นทุนผันแปรการปลูกลำไย	18,455	18,455	18,455
กำไร (ขาดทุน)	86,545	128,545	115,945
เกษตรกรอำเภอแม่ทา			
รายได้จากการขายผลผลิตลำไย	74,100	134,400	106,800
ต้นทุนผันแปรการปลูกลำไย	19,195	19,195	19,195
กำไร (ขาดทุน)	54,905	115,205	87,605
เกษตรกรอำเภอเถิน			
รายได้จากการขายผลผลิตลำไย	89,600	124,800	133,440
ต้นทุนผันแปรการปลูกลำไย	17,495	17,495	17,495
กำไร (ขาดทุน)	72,105	107,305	115,945
โดยเฉลี่ย	71,185±15,840	117,018±10,735	106,498±16,362

เมื่อเปรียบเทียบต้นทุนรวม กับผลตอบแทนโดยเฉลี่ยของการปลูกยางพาราเพื่อทดแทนการปลูกลำไยของเกษตรกรในจังหวัดลำพูน พบว่า ในพื้นที่การปลูกลำไยที่มีอยู่เดิมนั้น มีการปลูกลำไยเป็นเวลาหลายปีแล้ว ดังนั้นในปีที่ 1 ที่เริ่มการปลูกยางพารา มีต้นทุนรวมเท่ากับ 32,155 บาท/ไร่ ในปีที่ 2 และ 3 เป็นปีที่มีการบำรุงรักษายางพารา มีต้นทุนรวมเท่ากับ 16,053 บาท/ไร่ และ 15,670 บาท/ไร่ตามลำดับ ซึ่งตรงกับปีที่ 5 ของการบำรุงรักษาลำไยที่มีต้นทุนรวม เท่ากับ 18,382 บาท/ไร่ ปีที่ 6 เท่ากับ 18,382 บาท/ไร่ และปีที่ 7 เท่ากับ 18,382 บาท/ไร่ จะเห็นได้ ต้นทุนรวมการบำรุงรักษาของการปลูกยางพาราปีที่ 2 และปีที่ 3 มีค่าน้อยกว่า ต้นทุนรวมการบำรุงรักษาของการปลูกลำไยปีที่ 5 และปีที่ 6 เท่ากับ 2,329 บาท/ไร่ และ 2,712 บาท/ไร่

ในส่วนของผลตอบแทนของการปลูกลำไย พบว่า การปลูกลำไยมีช่วงของการให้ผลผลิตปีละ 2 เดือน คือ เดือนกรกฎาคม-สิงหาคม แต่การปลูกยางพาราเมื่อถึงระยะการให้ผลผลิตสามารถให้ผลผลิตเกือบตลอดทั้งปี ยกเว้นในช่วงผลัดใบ 2 เดือน ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบต้นทุนรวมโดยเฉลี่ย

ของการปลูกยางพาราในปีที่ 2 และปีที่ 3 จำนวน 16,053 และ 15,670 บาท/ไร่ ซึ่งเป็นปีที่มีการบำรุงรักษาต้นยางพาราเพื่อให้เกิดผลผลิต เทียบกับรายได้จากผลผลิตลำไย ในปีที่ 6 และปีที่ 7 จำนวน 135,400 บาท/ไร่ และ 124,880 บาท/ไร่ ซึ่งพบว่า การปลูกยางพาราทดแทนการปลูกลำไยที่มีอยู่เดิม ทำให้ยังมีผลตอบแทนเหลือจากการเก็บเกี่ยวผลผลิตลำไยที่เพียงพอต่อการลงปลูกยางพาราในปีที่ 1, 2 และ 3 ก่อนที่จะเก็บเกี่ยวลำไยได้ในปีต่อไป โดยมีผลตอบแทนในปีที่ 1, 2 และ 3 เท่ากับ 39,030 บาท/ไร่, 100,965 บาท/ไร่ และ 90,828 บาท/ไร่ ตามลำดับ ดังตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.18 ตารางเปรียบเทียบต้นทุนรวม กับผลตอบแทนโดยเฉลี่ยของการปลูกยางพารา และการปลูกลำไย (บาท/ไร่)

การปลูกยางพารา	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3
ต้นทุนคงที่	8,623	8,623	8,623
ต้นทุนผันแปร	23,532	7,430	7,047
ต้นทุนรวม	32,155	16,053	15,670
การปลูกลำไย			
	ปีที่ 5	ปีที่ 6	ปีที่ 7
ต้นทุนคงที่	-	-	-
ต้นทุนผันแปร	18,382	18,382	18,382
ต้นทุนรวม	18,382	18,382	18,382
รายได้จากผลผลิตลำไย	89,567	135,400	124,880
ผลตอบแทนของการปลูกลำไย	71,185	117,018	106,498
ผลตอบแทนที่ได้จากการปลูกยางพาราทดแทนลำไย	71,185-32,155 = 39,030	117,018-16,053 = 100,965	106,498-15,670 = 90,828

ส่วนที่ 6 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อดี และข้อเสียของการปลูกลำไย

เกษตรกรอำเภอป่าซาง เกษตรกรอำเภอแม่ทา เกษตรกรอำเภอลี้ สรุปได้ว่า ข้อดีของการปลูกลำไยคือทำให้มีรายได้ช่วงระยะก่อนเปิดกรีดยาง ส่วนข้อเสียการปลูกลำไยมีต้นทุนการบำรุงรักษาลำไยที่สูง และผลตอบแทนในแต่ละปีให้ผลผลิตเพียง 2 เดือน คือเดือนกรกฎาคม-สิงหาคม เท่านั้น

6.2 ปัญหาอุปสรรคในการปลูกยางพารา

เกษตรกรอำเภอป่าซาง เกษตรกรอำเภอแม่ทา และเกษตรกรอำเภอถ้ำสอรูปได้ว่า อุปสรรคในการปลูกยางพาราคือให้ระวังเรื่องน้ำทั้งในฤดูแล้ง และฤดูฝน ไม่ให้น้อย หรือมากจนเกินไป

6.3 แนวทางการแก้ไขปัญหาปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น

เกษตรกรอำเภอป่าซาง เกษตรกรอำเภอแม่ทา เกษตรกรอำเภอถ้ำสอรูปได้ว่า ต้องมีการดูแลเอาใจใส่ต่อยางพารา และลำไย ให้ดีเท่าที่ควร ทั้งเรื่องน้ำ และการบำรุงรักษา และเมื่อถึงเวลาต้องนำลำไยออก เกษตรกรไม่ควรเกิดความเสียดายต่อลำไยนั้น เพราะจะทำให้พืชทั้ง 2 ชนิด แคระแกรน และไม่ได้ผลผลิตทั้งคู่